

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

ITC

مرکز تربیت مربی
و پژوهش های فنی و حرفه ای

طرح درس

دپارتمان علوم تربیتی و مهارت های مدیریت سرپرستی

۱۳۸۷

طرح درس

موضوعات

۱. استاندارد مهارت و آموزشی

۲. تعریف طرح درس

۳. ضرورت استفاده از طرح درس

۴. فعالیتهای مدرّس در تنظیم طرح درس

۵. ارکان طرح درس

۶. شرایط ضروری در تنظیم طرح درس

۷. تهیه و تدوین محتوای درسی و اولویت بندی آنها

۸. سوالات ضروری در تنظیم طرح درس

۹. روشها و فنون تدریس

استاندارد مهارت و آموزش

تعریف مهارت :

توانایی انجام دادن آسان و دقیق وظایفی که به عهده شاغل گذاشته می شود.

روی هر استاندارد برگه ای است که مشخصات اولیه استاندارد به شرح ذیل روی آن نوشته شده است .

۱- رشته آموزشی :

مجموعه برنامه های آموزشی مربوط به فراگیری چند حرفه هم خانواده می باشد.

۲- اعضاء کمیسیون تهیه وتنظیم استاندارد :

افرادی هستند که در رشته مورد نظر دارای مدارک تحصیلی دانشگاهی و یا افرادی هستند که سالیان سال در صنایع و موسسات آموزشی در رشته مورد نظر فعالیت می کنند.

مفاهیم و اصطلاحات بکاربرده شده در استاندارد

روی هر استاندارد برگه ای است که مشخصات اولیه استاندارد به شرح ذیل روی آن نوشته شده است .

۳- کد بین المللی استاندارد :

مجموعه ای از اعداد قرار دادی می باشند که توسط سازمان بین المللی کار برای تفکیک رشته ها و زیرمجموعه هر رشته تعیین شده است .

۴- درجه استاندارد:

یعنی فراگیران باید در چه سطحی آموزش ببینند . (درجه ۱ ، ۲ ، ۳ ، کارگر ماهر ، مربی ارشد ، سرمربی ، استاد مربی)

۵- سال تهیه و تدوین استاندارد :

منظور سالی که استاندارد رشته آموزشی در آن تهیه و تدوین شده

مفاهیم و اصطلاحات بکاربرده شده در استاندارد

۱- کلمه آشنایی :

به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی است یعنی ارائه اطلاعات در حد مفروضات می باشد .

۲- کلمه شناسایی :

به معنی داشتن اطلاعات کامل است .

۳- کلمه اصول :

به معنی مبانی مطالب تئوری می باشد.

۴- کلمه توانایی :

به مفهوم قدرت انجام کار می باشد ، یعنی فرد باید بتواند کارهایی را که به وی واگذار می شود انجام دهد.

برنامه زمانبندی آموزشی

برنامه زمانبندی آموزشی بر اساس استاندارد.

مجموعه ای از مطالب جامع آموزشی است که بعنوان سیاست اصلی و یا هدفهای کلی و جزئی هر رشته تدوین شده است . استاندارد برای ما مشخص می کند که چه مباحثی باید در این رشته آموزش داده شود و مدت زمان کلی آن چقدر است و چه انتظاراتی از این آموزش خواهیم داشت و ابزار مورد نیاز آن چه می باشد.

سازمان آموزش فني و حرفه اي کشور

مرکز تربيت مربی

برنامه زمانبندی آموزشی

نام رشته آموزشی :

سطح فراگیران :

تعداد فراگیران :

زمان شروع آموزش از تاریخ ... لغایت...

مدت زمان آموزش..... هفته

زمان	زمان		روش آموزش	موضوع آموزش	توضیحات
	تئوری	عملی			
هفته اول					
هفته دوم					
هفته سوم					
هفته چهارم					
...					

سازمان آموزش فني و حرفه اي کشور

مرکز تربيت مربی

برنامه زمانبندی آموزشی

نام رشته آموزشی : **پداگوژی**

سطح فراگیران : **مربیگری**

تعداد فراگیران : **۱۵ نفر**

زمان شروع آموزش از تاریخ **۱/۷/۸۴** لغایت **۷/۸۴/۳۰**

مدت زمان آموزش **۴** هفته

زمان	موضوع آموزش	روش آموزش	زمان		توضیحات
			تئوری	عملی	
هفته اول	– آشنایی با اهداف سازمان – برنامه ریزی آموزشی و درسی – طرح درس	سخنرانی – پروژه ای سخنرانی – بحث – پروژه ای سخنرانی – بحث – پروژه ای حل مسئله	۴ ۱۲ ۸	۲ ۴ –	
هفته دوم	طرح درس – تکنولوژی آموزشی	سخنرانی – بحث – پروژه ای حل مسئله سخنرانی – پروژه ای	۴ ۱۰	۸ ۸	
هفته سوم	– تکنولوژی آموزشی – اجرای دوره	سخنرانی – پروژه ای سخنرانی – بحث – پروژه ای ای پرسش و پاسخ اکتشافی	– ۱۳	۴ ۱۳	
هفته چهارم	– اجرای دوره – سنجش و ارزیابی آموزشی	سخنرانی – بحث – پروژه ای پرسش و پاسخ – اکتشافی سخنرانی – پروژه ای	۷ ۱۴	۷ ۲	

سازمان آموزش عالی و حرفه ای کشور

نام کارگاه یا بخش :

نام رشته :

سطح فراگیران :

ساعات آموزش : از ساعت لغایت

ساعت آموزش در یک روز:.....

شماره هفته :.....

پروژه درسی

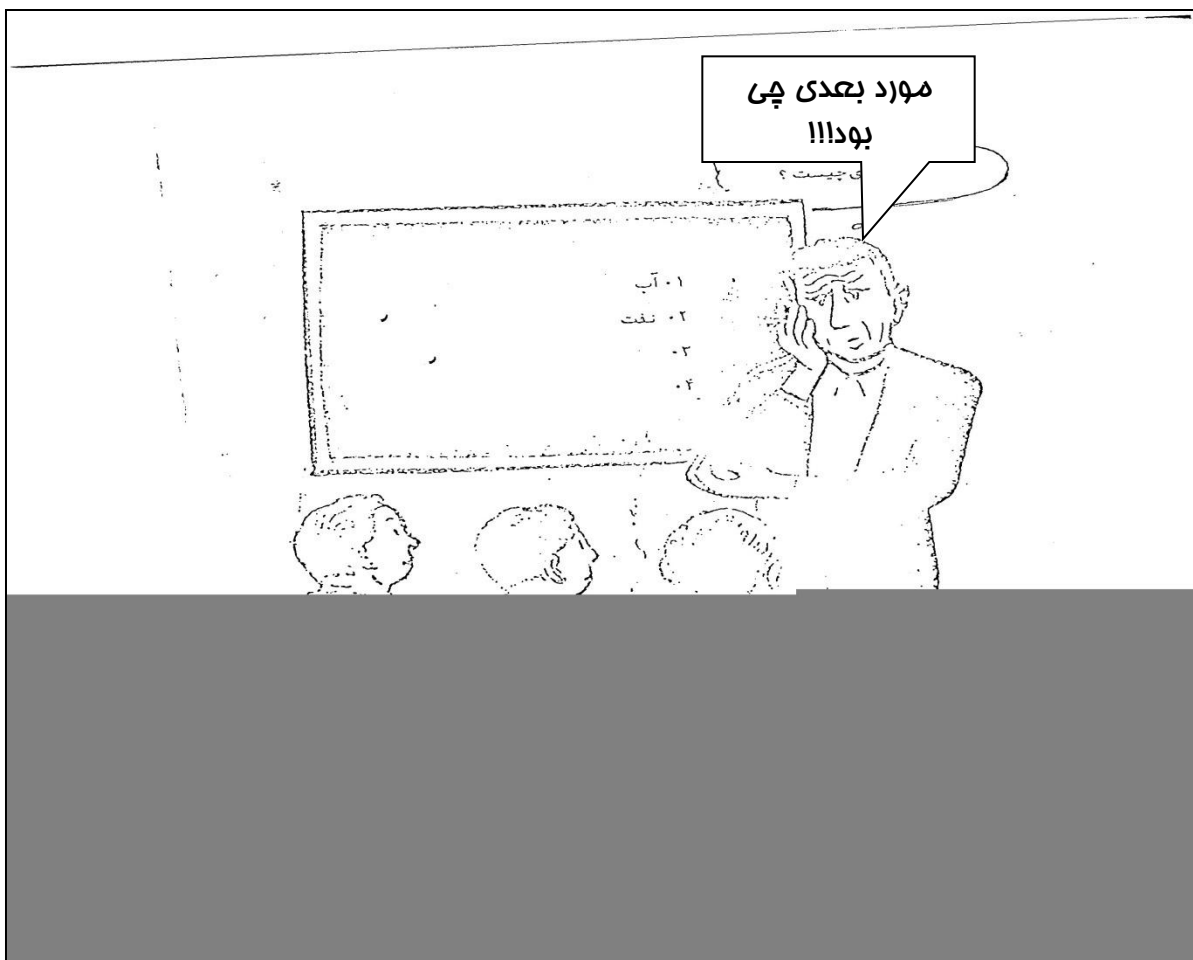
ساعات آموزش		۸-۹:۴۵	نوع آموزش	۹:۴۵-۱۰:۱۵	۱۰:۱۵-۱۲	نوع آموزش	۱۲-۱۴	۱۴-۱۶	نوع آموزش	تجهیزات آموزشی	توضیحات
شنبه	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
یکشنبه	موضوع آموزشی						نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
دوشنبه	موضوع آموزشی						نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
سه شنبه	موضوع آموزشی						نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
چهارشنبه	موضوع آموزشی						نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				
	نام مربی										
	موضوع آموزشی			استراحت			نماز - چهار				

تعریف طرح درس

طرح درس عبارتست از سازمان دهی و برنامه ریزی
مجموعه فعالیت‌های مربی در جهت نیل به اهداف
آموزشی.

مربی که طرح درس ندارد

مزایای استفاده از طرح درس در شیوه های نوین آموزش

• طرح درس باعث :

- ۱ - تقویت توانایی ارائه مطلب.
- ۲ - تقویت میزان تسلط مربی به درس.
- ۳ - انتخاب روشها و فنون مناسب تدریس.
- ۴ - رعایت ترتیب منطقی مطالب
- ۵ - ایجاد تناسب منطقی بین زمان و محتوای درس
- ۶ - پیش بینی مواد آموزشی.

مدل عمومی تدریس

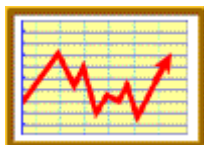
۱. فعالیتهای قبل از تدریس

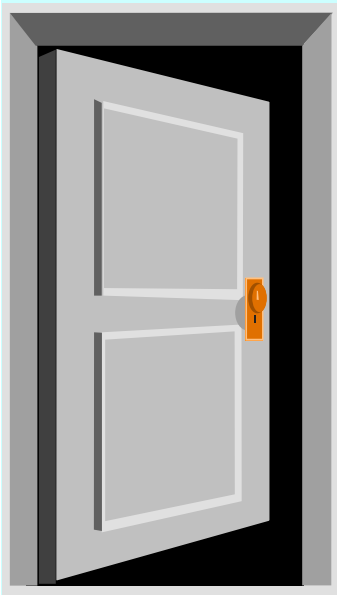
۲. فعالیتهای ضمن تدریس

۳. فعالیتهای پس از تدریس

الف (فعالیتهای قبل از تدریس

- ۱- تعیین هدف های کلی درس
- ۲- تعیین رئوس مطالب تئوری و عملی
- ۳- تعیین هدفهای رفتاری
- ۴- مشخص کردن روش تدریس
- ۵- مواد آموزشی مورد نیاز
- ۶- ارزشیابی تشخیصی
- ۷- آماده سازی کلاس درس و کارگاه آموزشی

ب (فعالیتهای ضمن تدریس

۱- مقدمه (برای چه)

الف- آمادگی ب- ایجاد انگیزه

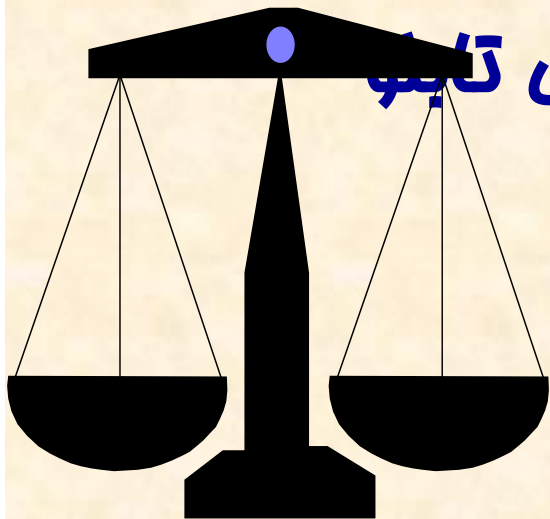
۲- متن درس، تشریح دقیق موضوع

آموزشی بصورت ساده و قابل درک کارآموزان

۳- ارزشیابی تکوینی

۵ (فعالیتهای بعد از تدریس

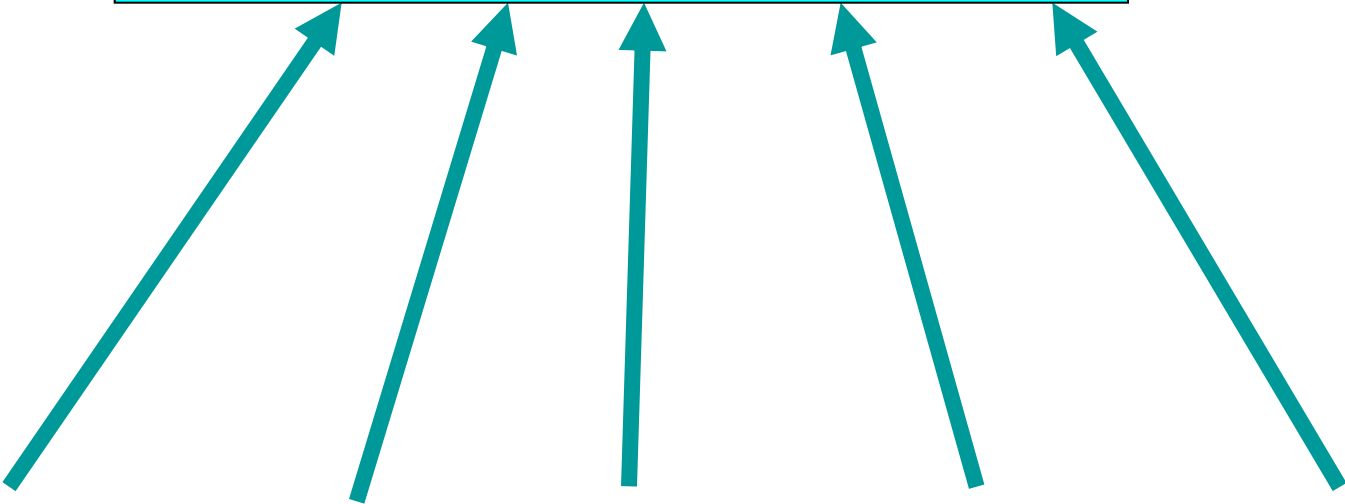

۱- جمع بندی مطالب و نوشتن آن روی تابلو

۲- ارزشیابی تکمیلی

۳- تعیین فعالیتهای مربوط به موضوع آموزشی که باید در کارگاه بصورت عملی توسط فراگیران انجام گیرد.

ارکان طرح درس

The diagram consists of a central title box at the top and five component boxes below it. Five teal arrows point from each component box up to the title box, indicating that these components form the pillars of lesson planning.

عنوان و هدفهای درس	چهارچوب شرایط	محتوای درسی	روشهای آموزشی	مواد آموزشی
--------------------------	------------------	----------------	------------------	----------------

هدفهای آموزشی

نتایجی پیش بینی شده ای که در پایان دوره آموزشی مورد انتظار میباشد .

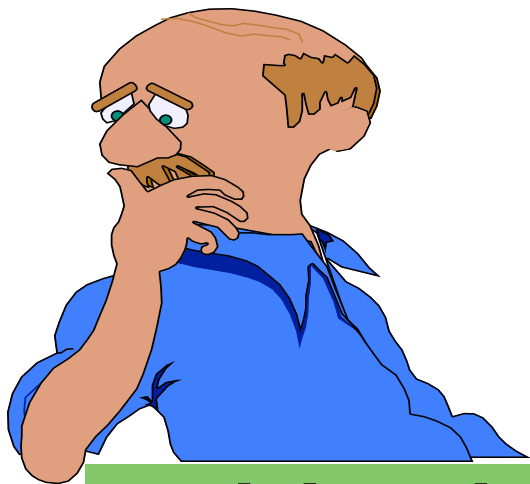
(تنظیم طرح درس براساس اهداف)

۱- حیطه شناختی (کلاس تئوری - مفاهیم - تعاریف- قوانین و فرمولها و درکل سطح دانش و اطلاعات را شامل می شود.)

۲- حیطه روان حرکتی (در این حیطه هماهنگی عضلات و اعصاب مطرح است و از طریق تمرین و تکرار یک فعالیت حاصل می شود

۳- حیطه عاطفی (این حیطه مربوط به گرایشها , احساسات و عواطف انسان است

حیطه های یادگیری

حیطه عاطفی

حیطه شناختی

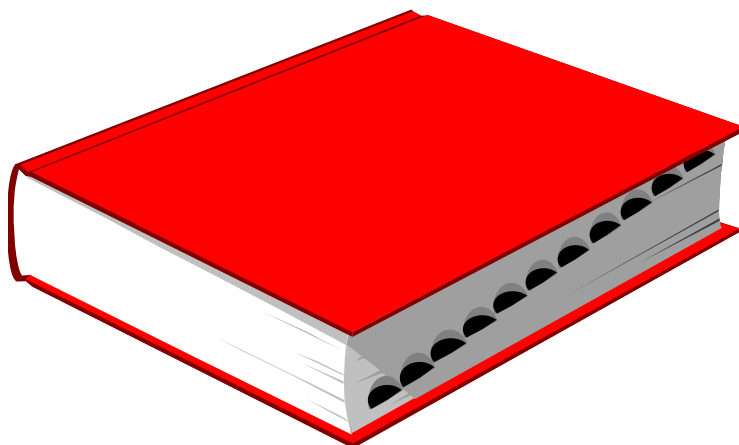
حیطه روان - حرکتی

حیطه شناختی

الف : سطح دانش:

این سطح ، صرفاً " جنبه حفظی دارد.
افعال یادگیری در این سطح عبارتند از : تعریف
کردن ، نام بردن ، بیان کردن ، توصیف کردن و

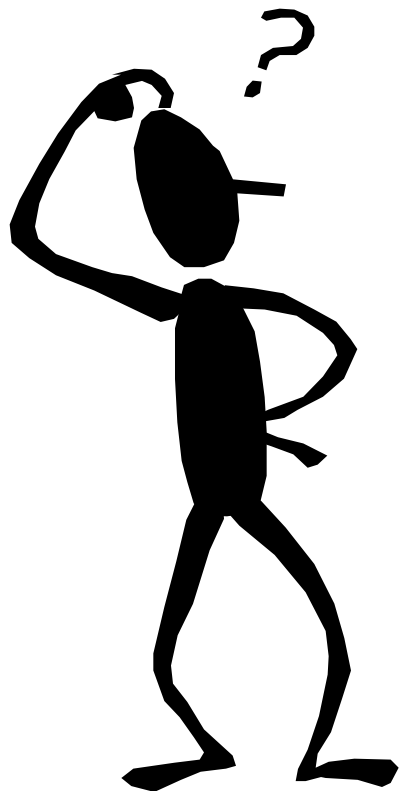
...

حیطه شناختی

ب (سطح ادراکی :

پی بردن به مفهوم یک مطلب و بیان آن با جملاتی
که فراگیر خود آنرا می سازد.
افعال رفتاری مورد نظر مانند
برگردان مطالب به زبان ساده ، ترجمه
کردن ، تفسیر کردن ، بازنویسی کردن
، خلاصه کردن و غیره .

حیطه شناختی

(ج) سطح کاربردی (سطح بکار بستن) :

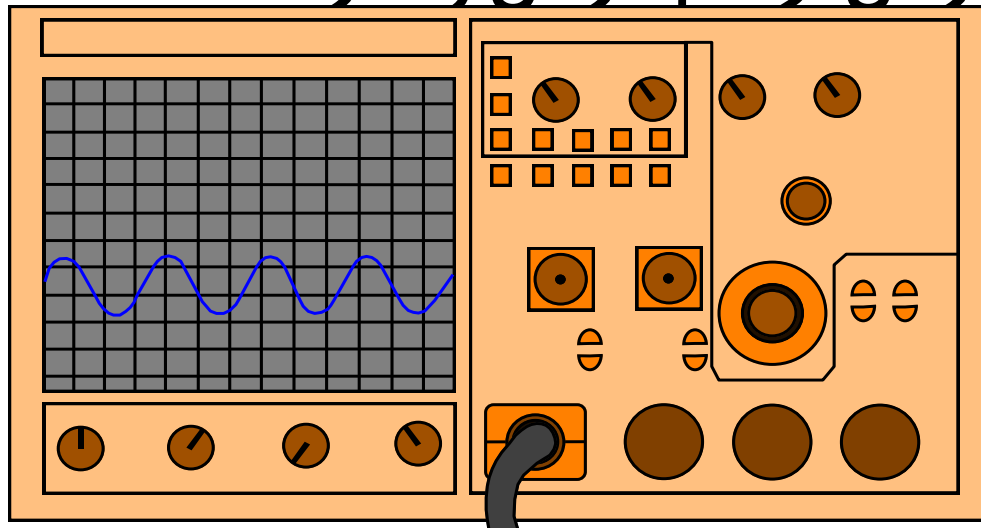

فراگیر توانایی بکاربردن اصول ، قوانین ،
روشها در موقعیتهای عینی مشخص ومناسب
بدون آنکه هیچ گونه راه حلی در اختیار
او گذاشته شود را دارد .
افعال رفتاری مورد استفاده شامل :
انجام دادن ، محاسبه کردن ،
تولید کردن ، تغییر دادن .

حیطه شناختی

د (سطح تجزیه و تحلیل:

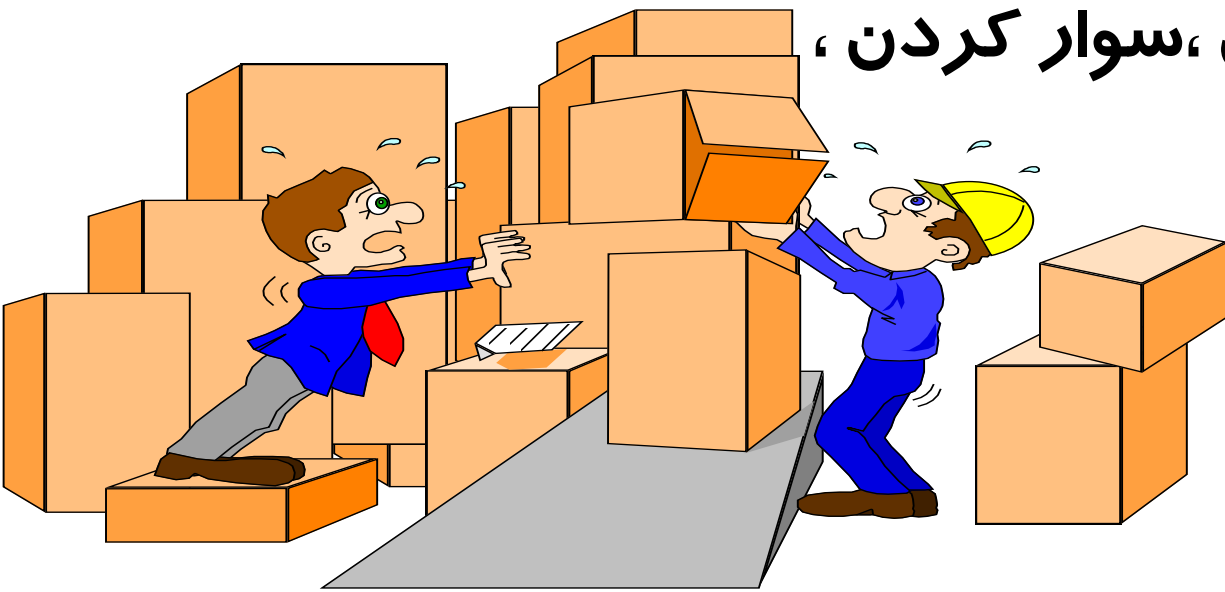
در این سطح از فراگیران انتظار می رود که قدرت تجزیه و تحلیل کل به اجزاء تشکیل دهنده آنرا داشته باشد
افعال رفتاری مورد استفاده: تجزیه کردن ، استنباط کردن ،
تفکیک کردن ، مشخص کردن ، رسم کردن و غیره .

حیطه شناختی

(هـ) سطح ترکیب:

یادگیرنده بایستی توانایی و قدرت به هم آمیختن اجزاء
در جهت ساختن یک کل یا مجموعه را داشته باشد
افعال رفتاری مورد نظر در این سطح شامل :
ترکیب طراحی کردن ،سوار کردن ،
بازنویسی کردن .

حیطه شناختی

(و) سطح ارزشیابی :

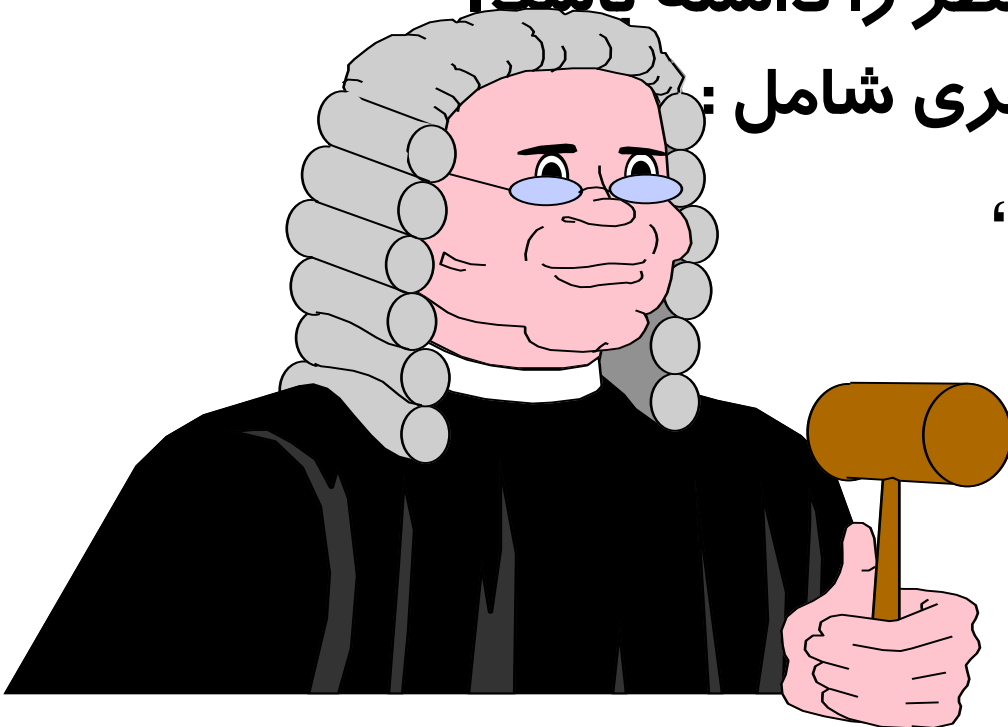
در این سطح یادگیری فراگیر بایستی توانایی قضاوت درباره ارزش مطالب مورد نظر را داشته باشد.

افعال رفتاری این سطح یادگیری شامل :

ارزیابی کردن ، انتقاد کردن ،

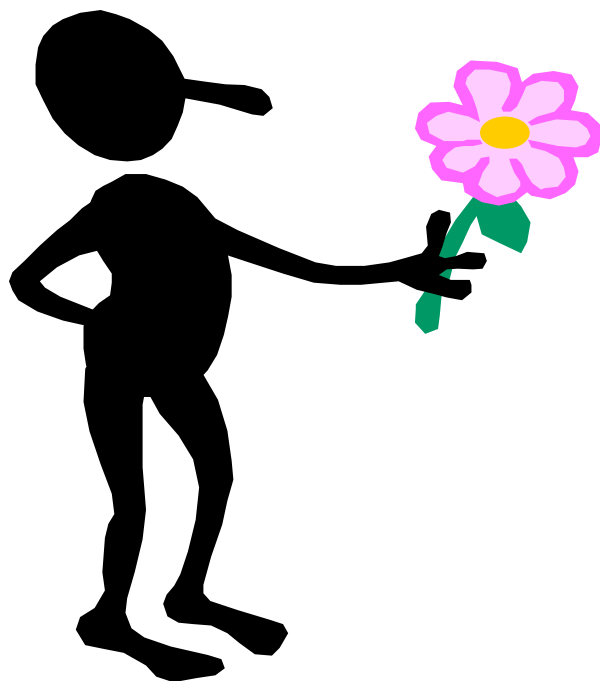
اثبات کردن ، مقابله کردن ،

نتیجه گیری کردن می باشند

حیطه عاطفی

یادگیری در این حیطه بیشتر با مسائل احساسی و
روانی منطبق می باشد

حیطه عاطفی

الف) دریافت و توجه کردن:

در صورتیکه مطالب در فراگیر انگیزه ایجاد کند منطبق بر نیاز عاطفی روانی وی باشد ، فراگیر به دقت مطالب را گوش می دهد و سعی در فراگیری آنها دارد افعال رفتاری: رسیدن ، دنبال کردن ، دقت کردن ، توجه داشتن و انتخاب کردن می باشد.

حیطه عاطفی

(ب) پاسخ:

فراگیر پس از دریافت مطالب فعال شده عکس العمل نشان می دهد این عکس العملها در سوال کردن و اظهار علاقه به مطالب نشان دادن ظاهر می گردد.

افعال رفتاری: پاسخ گفتن و جواب دادن،
بحث کردن ، تمرین کردن ، مطالعه کردن ،
پذیرفتن و استقبال کردن .

حیطه عاطفی

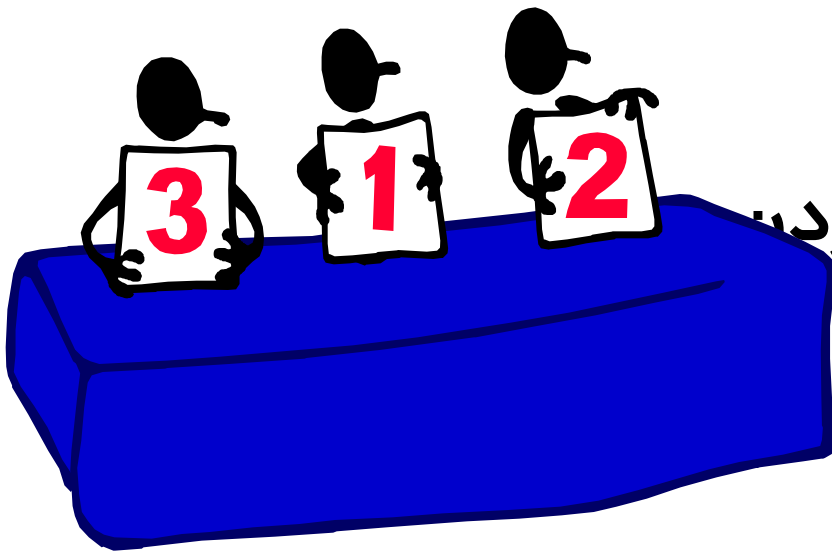
ج) ارزش گذاری (ارج نهادن) :

فراگیر پس از شنیدن مطالب آموزشی مورد علاقه و درگیر شدن در امر یادگیری ، مطالب یادگیری را ارزیابی کرده و برای آن ارزشی قائل می شود .

افعال رفتاری : تصدیق کردن ،

کامل کردن ، سهیم شدن ،

آغاز کردن ، دنبال کردن و کار کردن

حیطه عاطفی

(د) سازمان بندی (سازماندهی ارزشها) :

در این سطح یادگیری فراگیر به سازماندهی در تدوین اهمیت مطالب می پردازد بنابراین در اینجا ،

تاکید بر مقایسه نمودن و بسط دادن ،

ترکیب نمودن ارزشها مطرح است

افعال رفتاری : طرفداری کردن ،

دفاع کردن ، تعمیم دادن ،

آماده کردن ، ارتباط دادن و ...

حیطه عاطفی

هـ) پایدار شدن:

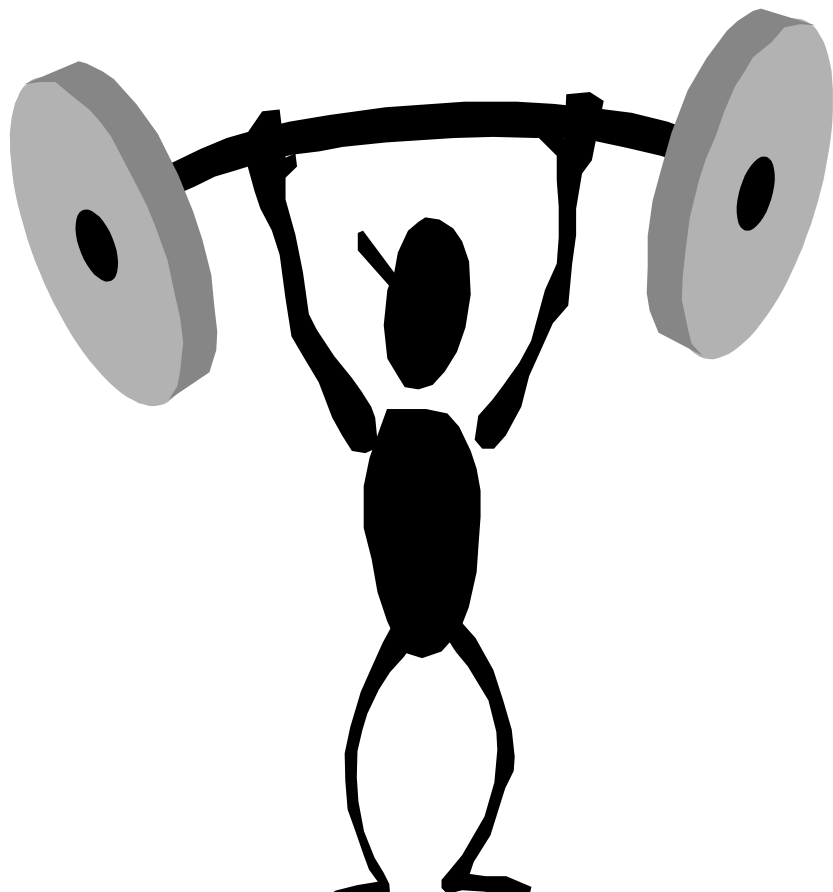
فراگیر ارزشهایی را فراگرفته است که برای مدت زمانی طولانی در وجودش پایدار می گردد و رفتار او را کنترل می کند.

افعال رفتاری : رفتار کردن ، عمل نمودن ،
اجرا کردن ، پیشنهاد
کردن ، گوش دادن ، خدمت کردن.

حیطه روان – حرکتی

در این حیطه بیشتر به مهارت‌های فیزیکی تاکید می کند و سعی می کند آنرا رشد دهند.

این حیطه باحرکات ارادی و هدفدار که مستلزم استفاده هماهنگ از عضلات ، اعصاب ، گیرنده های اختصاصی اعصاب مرکزی است ارتباط پیدا می کند .

حیطه روان - حرکتی

الف (تقلید و مشاهده:

در این سطح یادگیری از حیطه روان - حرکتی فراگیر به مهارت علاقه دارد و به ابزار و وسایلی که آن مهارت نیاز دارد بخوبی آشناست و

با کمک مربی سعی می کند

آنها مانند مربی انجام دهد .

افعال رفتاری:ضربه زدن ،

بسته بندی کردن،

مخلوط کردن، کج کردن

حیطه روان – حرکتی

(ب) اجرای مستقل:

فراگیر سعی می کند فعالیت ومهارت
را به تنهایی انجام دهد ، به تنهایی
تمرین کند و به تنهایی بسازد.

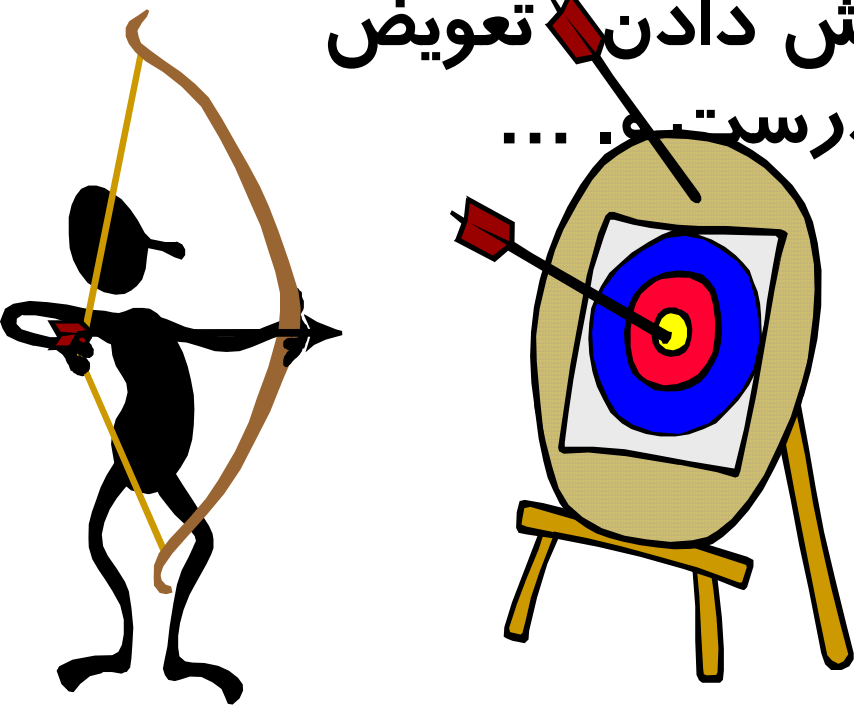
افعال رفتاری: بریدن ، پاره کردن ،
تراشیدن ، اره کردن ،
نوشتن ، خم کردن و ...

حیطه روان – حرکتی

ج (دقت در عمل :

فراگیر سعی می کند فعالیت ومهارت مورد نظر را
به نحو احسن و بادقت کامل انجام دهد .
افعال رفتاری: ضبط کردن ، نمایش دادن ، تعویض
کردن درست، سوراخ کردن درست ...

حیطه روان – حرکتی

(د) تسلط پیدا کردن (عادی شدن) :

فراگیر سعی می کند با تکرار و تمرینهای مداوم به کار تسلط پیدا کند و انجام آن فعالیت برایش عادی شود یعنی بصورت یک مهارت دربیاید .

افعال رفتاری: بامهارت ساختن ،

بامهارت چرخ کردن ،

بامهارت چرخ خیاطی رابکار انداختن ، و .

شرایط ضروری در تنظیم طرح درس

به کلیه شرایطی گفته می شود که تهیه و تنظیم طرح درس در آن الزامی است.

۱- شرایط زمانی

۲- شرایط مکانی

۳- شرایط انسانی

شرایط ضروری در تنظیم طرح درس

۱- شرایط زمانی:

عبارتست از زمان و تاثیرات احتمالی آن در هنگام
اجرای طرح درس (۸-۱۱) و (۱۴-۱۷)

شرایط ضروری در تنظیم طرح درس

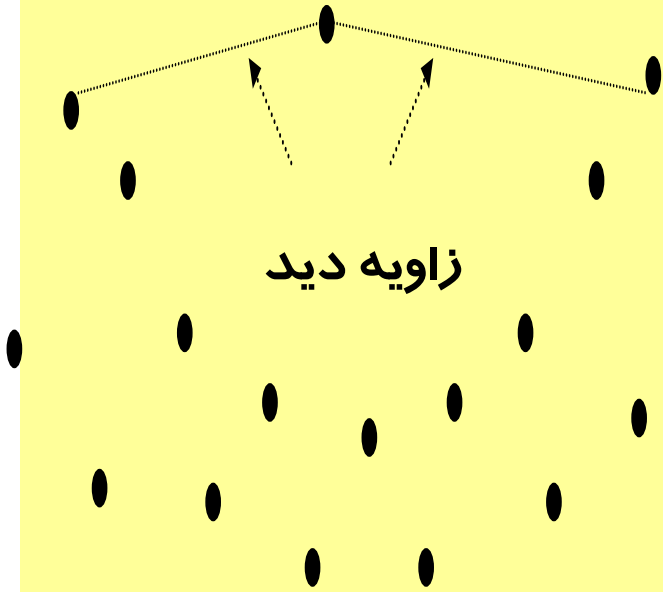
۲- شرایط مکانی:

به محل اجرای آموزش ،
چیدمان وسایل و محل استقرار
ونور-گرما-سرما- سروصدا
که در جهت اجرا طرح درس
موثر و ضروری است اطلاق میگردد

تابلو وایت برد
استاد

زاویه دید

فراگیران

شرایط ضروری در تنظیم طرح درس

۳- شرایط انسانی

عبارتست از کلیه ویژگیها و شرایط فراگیران جهت آموزش و اجرای طرح درس.

الف) شرایط روحی و روانی فراگیران

ب) شرایط سنی فراگیران

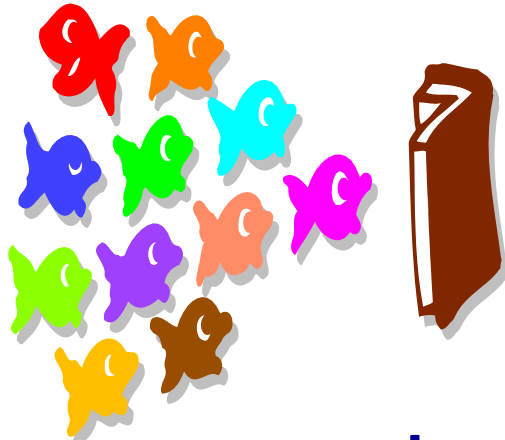
ج) میزان اطلاعات فراگیران از رشته آموزشی

د) میزان علاقه فراگیران به رشته آموزشی

هـ) سطح سواد و میزان تحصیلات و ضریب هوشی

و) هدف فراگیران از شرکت در کلاسهای آموزشی و...

تهیه و تدوین محتوا

۲- روش جزء به کل:

الف- بیان جزئیات

ب- ترکیب آنها

ج- موضوع اصلی و هدف

۱- روش کل به جزء:

الف- بیان هدف

ب- بیان تصویر کلی از موضوع

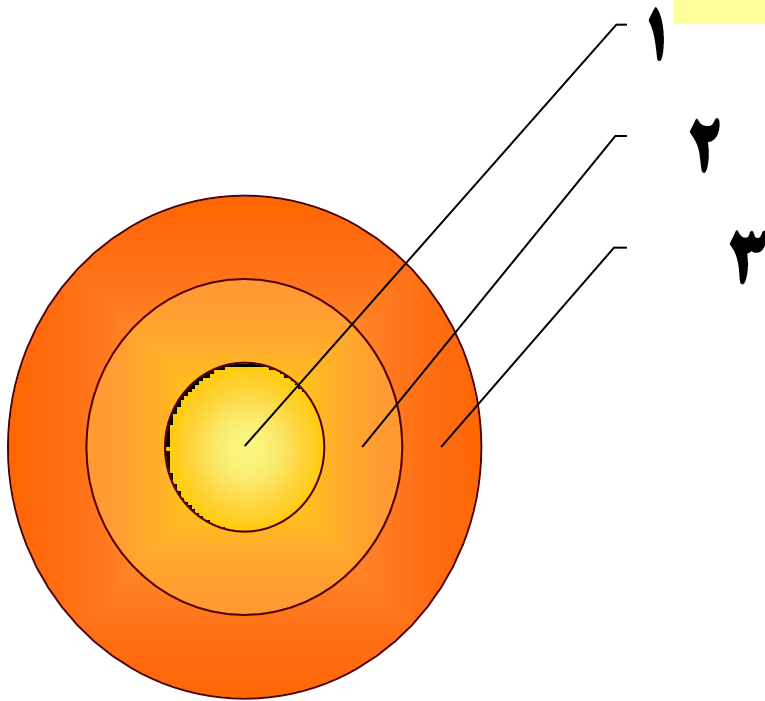
ج- شکافتن کلیات و رسیدن به

جزئیات

تهیه و تدوین محتوای درسی و اولویت بندی آنها

اولویتهای
مطالب درسی

اولویت بندی محتوای درسی

اولویت شماره ۱ – باید فرا گرفته شوند:

**اطلاعات اساسی و مهمی که باید
آموزش داده شود .**

قوانین، توضیحات، استدلالها و علائم اصلی و پایه و تعریف

اولویت بندی محتوای درسی

اولویت شماره ۲ – بهتر است فراگرفته شود:

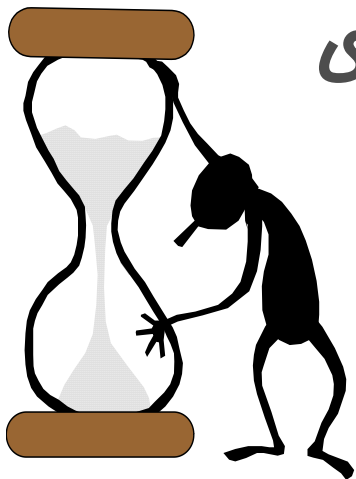
این اولویت شامل اصول و موضوعاتی است که تاثیر زیادی در فراگیری بحث اصلی خواهد داشت.

اولویت بندی محتوای درسی

اولویت شماره ۳ – باعث تقویت مطالب می شود

یک سری اطلاعات جانبی که در صورت امکان
و در صورتی که زمان و وقت اضافی وجود
داشته باشد، باید بدون وارد کردن کوچکترین
خللی در مطالب اولویتهای
شماره ۱ و ۲ آموزش داده شوند

سوالات ضروری در تنظیم طرح درس

۱- چه موضوعی را می‌خواهم تدریس کنم؟ (موضوع آموزش)

۲- به چه منظور می‌خواهم تدریس کنم؟ (هدفهای درسی)

۳- در چه زمانی می‌خواهم تدریس کنم؟ (زمانبندی)

۴- به چه کسانی می‌خواهم تدریس کنم؟ (معلومات فراگیر)

۵- با چه وسیله می‌خواهم تدریس کنم؟ (وسایل کمک آموزشی)

۶- با چه روشی می‌خواهم تدریس کنم؟ (روشها و فنون تدریس)

۷- آیا درکار تدریس موافق بوده؟ (ارزشیابی)

جداول طرح درس

موضوع آموزش: معادله خط

ساعات نظری: ۵

ساعات عملی: ۱۵

شماره جلسه: ۱

سطح فراگیران: متوسط

طرح درس روزانه

هدف:					
ردیف	رئوس مطالب و مفاهیم	شرح موضوعات	روش تدریس	وسایل مورد نیاز	زمان مورد نیاز

پرسش های مربوط به فراگیران که در طرح درس لحاظ نشده است:

جمع :

شماره جلسه: 1
سطح فراگیران: متوسط
نوع آموزش:

طرح درس روزانه

موضوع آموزش: تدریس معادله
خط
ساعات نظری: ۲
ساعات عملی: ۱۸

هدف کلی درس: تدریس معادله خط

ارزشیابی پایانی	فعالیت‌های فراگیران	ارزشیابی در حین تدریس	زمان مورد نیاز		وسایل مورد نیاز	شرح موضوعات	روش تدریس	ارزشیابی تشخیصی	هدفهای درسی	رئوس مطالب و مفاهیم	ردیف
			عملی	تئوری							
آزمون کوتاه	یادداشت برداری نکات مهم توسط فراگیران و پاسخ به سوالات مطرح شده توسط مربی و پرسش از محتوای درس	حل مثال‌های مرتبط با درس	۱۸	۲	رایانه پروژکتور وایت برد	تعریف معادله شرح چگونگی تعیین معادله‌های خطی که نمودار آن در دستگاه مختصات کشیده شده است. شرح چگونگی رسم خطی که معادله آن داده شده است.	پرسش و پاسخ	پرسش از فراگیران درباره مفهوم معادله	آشنایی فراگیر با تعریف معادله و مفهوم معادله خط	معادله چیست؟ تعیین معادله خط رسم خطی که معادله آن داده شده است.	۱ ۲ ۳

پرسش مربوط به فراگیران که در طرح درس لحاظ نشده است:

۱- عدد ثابت m چگونه تعیین می شود؟

نام مربی: مهسا جنتی
فسقندیس

نام کار یا موضوع آموزش:

ساعات نظری:

ساعات عملی:

طرح درس روزانه

شماره جلسه:

سطح فراگیران:

شماره صفحه:

نوع آموزش:

		هدفهای کلی
		هدفهای جزئی
		هدفهای رفتاری
زمان		مواد آموزشی مورد نیاز
		روش تدریس
		ارزشیابی تشخیصی
		ایجاد انگیزه و آماده سازی
		ارائه درس
		ارزشیابی در حین تدریس
		خلاصه و نتیجه گیری
		ارزشیابی پایانی

پرسش های مربوط به فراگیران که در طرح درس لحاظ نشده است:

نام مربی :

-۱

-۲